

Тема уроку: "Тварини лісу. Охорона лісу"

Мета: Збагатити знання вихованців про тварин лісу, виявити ознаки пристосування тварин до умов навколишнього середовища, продовжити формування поняття "звірі", "птахи", "комахи", і загальне поняття "тварини", пояснити учням про необхідність охорони лісу, розвинути у дітей спостережливість, логічне мислення, вміння аналізувати, виховати гуманне ставлення до тварин, рослин.

Обладнання: Таблиці, ілюстрації з зображенням тварин лісу, картки, опорні схеми, запис "Голоси птахів".

Тип заняття: Телеурок.

План заняття

- I. Організаційний момент.
- II. Робота з щоденником спостережень.
- III. Контроль, корекція, закріплення набутих знань. Конференція.
- IV. Мотивація навчальної діяльності вихованців.
- V. Вивчення нового матеріалу.
- VI. Узагальнення і систематизація знань.
- VIII. Домашнє завдання.

Хід заняття

I. Організаційний момент

Вступне слово керівника: Доброго дня, шановні друзі! Ми запрошуємо вас на телеурок. Працює студія вихованців гуртка "Юні друзі природи" «Цей загадковий цікавий світ». Сьогодні у нашій програмі:

1. На початку заняття працює гідрометеоцентр.
2. Після цього ми запросимо вас на конференцію, де мова йтиме про ті знання, які здобули вихованці на попередніх заняттях.
3. Під час вивчення нового матеріалу у студії працюватиме наукова рада групи.
4. Музика в ефірі прозвучить для відпочинку.
5. На прямому зв'язку сьогодні з вами – служба реклами.

Такі передачі до вашої уваги на занятті гуртка пропонує наша студія. Ефірний час кожної передачі обмежений.

II. Робота з щоденником спостережень

Керівник. Надаю слово працівнику гідрометеоцентру.

Учень. Вітаю всіх, кого цікавить, якою буде погода сьогодні. У північних областях України, а саме у місті Шостка:

t° повітря –	стан неба –
вітер –	опади –
хмарність –	інші явища природи –

Народний календар.

Кожна пора року особлива. Кожній порі притаманні свої звичаї, обряди. Весна – це пора пробудження, пора надій. Наші пращури зустрічали Новий рік 13 березня. Березень має багато назв: березіль, март, капельник, протальник, соковик, марець. У березні є й народні свята:

- 14 березня – Явдохи;
- 22 березня – 40 святих;

30 березня – Теплою Олексі;

З вами був... (Вихованець представляється). Дякую за увагу.

Керівник. Щиро дякую за повідомлення. Погода сприятлива. Отже, всім гарного настрою і добрих справ.

III. Контроль, корекція, закріплення набутих знань. Конференція

До вашої уваги вправи, пізнавальні завдання на доведення, класифікації.

1. Прочитати слова (запис на дошці):

Сонце, тепло, світло, ріст, життя, вода, рослини, тварини.

– Ці слова дуже часто зустрічаються у повсякденному житті. Доведіть, як ці слова пов'язані між собою логічним зв'язком, встановіть причинно-наслідкові зв'язки.

– Для кого потрібні такі умови життя?

2. Індивідуальна робота.

Робота з картками

1 картка

1. Підкреслити зайві рослини у даній групі:

Сосна, береза, малина, дуб, липа, ожина.

2. У хвойних лісах ростуть...

2 картка

1. У листяних лісах ростуть...

2. Підкреслити зайві рослини у даній групі:

Пролісок, конвалія, липа, ряст, сосна, підсніжник.

3. Фронтальне опитування. Опорні схеми.

– Що таке ліс?

– На які групи поділяються рослини лісу?

– Розкажіть про яруси лісу.

– Які ліси називають хвойними? Чому?

– Які ліси називають листяними? Чому?

– Цікаве повідомлення! Скарбничка! Осика живе – 80 р., горобина – 80 р., липа – 330 р., ясен – 280 р., ялина – 300 р., сосна – 400 р., береза – 120 р., дуб – 500 р. і більше.

Перевірка індивідуальної роботи.

Розповідь про рослини лісу за планом-пам'яткою. Використання гербарію.

Пам'ятка

1. Назва, група до якої належить рослина. (*Дерево, кущ, трава, гриб*)

2. Розмір, форма, колір стебла, листків, квіток, плодів.

3. Де росте? Чому там може рости?

Відгадування загадок

(малюнки відгадок демонструються на дошці, утворюється лісовий куточок)

а) Невеличка рослина з тонким зеленим стеблом, яка не належить до кущів, дерев. *(Трава)*

б) Зелена, а не гай. біла а не сніг, кучерява та без волосся. *(Береза)*

в) Я завжди, в усякі дні, все стою в однім вбранні й свитину цю, що маю, взимку й в спеку не кидаю. *(Сосна, ялина)* Чому так вважаєш?

г) Є шапка, та немає голови, є нога, та без черевичка. *(Гриб)*

д) Серед лісу вогонь горить. *(Калина)*

Калина – символ України, вплітають в український вінок. Калина у вінку символізує сімейну злагоду,

є) Стоїть пані у лісочку,

Має червону сорочку

Хто йде, той поклониться. *(Суніця)*

ж) Навесні веселить, влітку холодить, восени годує, а взимку гріє. *(Ліс)*

Рекламна пауза

Повідомлення – народні традиції та повір'я про дерева.

Деякі дерева, на думку українців, відганяють злу силу, зокрема осика. Калина – дерево поетичне. Калиновий цвіт – привітне вітання дочки до матері. Нахилені гілки калини – печаль. Зраджена жінка – зламана калина.

Ясен найчастіше росте над могилою героїв дум та пісень, під цим деревом завжди прощалась мати з сином. Ясен – образ, який завжди знаменував сльози.

Тополя – символ статності та молодості. Українці вважали, що в бузині сидить горе, і тому її рубати не можна.

Існує звичай: народився синок – садять дубок, дочка – сосну, тополю та березу. В українців береза – символ життя, сосна – благословенне дерево, бо вона виявилася непридатною для розп'яття Христа.

4. Узагальнення знань про ліс, його значення.

Ліс – особливе угруповання рослинного і тваринного світу, в якому всі живі об'єкти певною мірою пов'язані між собою і залежать від умов неживої природи.

Ліс – одяг Землі, охоронець річок, збирач води, захисник фунту від вимивання, лікар, страж здоров'я людини, дім для тварин.

Багато лісу – не загублюй!

Мало лісу – бережи!

Нема лісу – посади!

Керівник: Молодці, щиро дякую за участь у нашій конференції. *Музика в ефірі. Звучить пісня «Ой на горі два дубки».*

IV. Мотивація навчальної діяльності вихованців.

Для всіх учнів, які приймали активну участь в конференції, нагорода – кросворд. Розгадавши кросворд, ми дізнаємося тему нашого уроку.

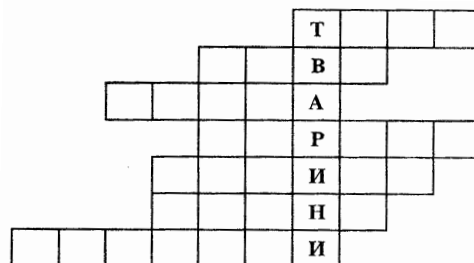
1. Смугаста кішка в лісі живе. *(Тигр)*

2. Птах з великими очима, гострими кігтями, загнутим носом. *(Сова)*

3. Червонясту шубку має,

По гілках вона стрибає,

Горішки, шишки збирає. *(Білка)*

4. Хижий звір з темним хутром у білу смужку, впадає в сплячку. (*Борсук*)
5. Прийшла кума з довгим віником, на бесіду з милим півником. (*Лисиця*)
6. Тварина багата і рогів багато. (*Олень*)
7. У лісі біля пня біготня і метушня: народ робочий весь день клопоче.

(*Мурашки*)

Керівник: Отже, тема нашого уроку – тварини лісу. Ви дізнаєтесь, чому тварини живуть у лісі, чому ліс потребує охорони.

V. Вивчення нового матеріалу

1. Надається ефір освітньо-пізнавальному каналу.

Керівник. Я хочу запропонувати вам послухати уважно вірш.

Було у матері-Природи
Дві донечки такої вроди,
Хто їх побачив хоч на мить
– Не міг забути і розлюбить.

Обидві світ живий любили,
Відтак його боготворили.
Тож вирішила мудра мати
На посаг їм дарунки дати:

Голубооку звали – Флора,
У неї очі, наче зорі.
Завжди замріяна, тендітна,
Ласкава, ніжна та привітна.

Мрійливій Флорі – світ рослинний,
А жвавій Фауні – тваринний,
Щоб берегли і доглядали,
Від всього злого захищали.

А Фауна – швидка, як вітер,
Могла з птахами полетіти,
І за оленями стрибати,
Та з білочками пусувати.

Живуть в легендах і понині
Живого світу дві богині.

Керівник: Отже, діти, як називається рослинний світ?

– Розрізняють живу і неживу природу. Тварини, як і рослини – це живі організми, частина живої природи?

– Які ознаки властиві живим організмам?

– То чому ж живу природу поділили на рослин і тварин? Чим відрізняються?

(*Основна відмінність між рослинами і тваринами – полягає в тому, як і чим вони живляться?*)

Поступово з'являється опорна таблиця.

Тварини – частина живої природи. Вони дихають, живляться, ростуть, розмножуються, вмирають. Чим живляться?			
Свійські	Дикі		
	травоїдні	всеїдні	хижі

2. Телепередача. Дитячий серіал "Казки лісу".

– Послухайте уважно і відгадайте загадку.

Ой, набридо на віконці

Вже на сонечку сидить,

Я візьму і покочуся,

Щоб побачити весь світ. (*"Колобок"*)

– Усі ви пам'ятаєте українську народу казку «Колобок».

Пригадайте, будь ласка, куди втік колобок від діда і баби?

- Так, у лісі він познайомився з багатьма його мешканцями. Кого першого зустрів Колобок? (Зайця)

Опис зайця за ілюстрацією та пам'яткою.

Пам'ятка

1. Назва тварин.
2. Зовнішній вигляд.
3. Як пересувається?
4. Де живе?
5. Чим живиться?
6. Значення у природі та житті людини.

Зачитування реферату "Засць".

Аналогічна робота. Вовк, ведмідь, лисиця.

Зображення тварин вміщувати у лісовий куточок.

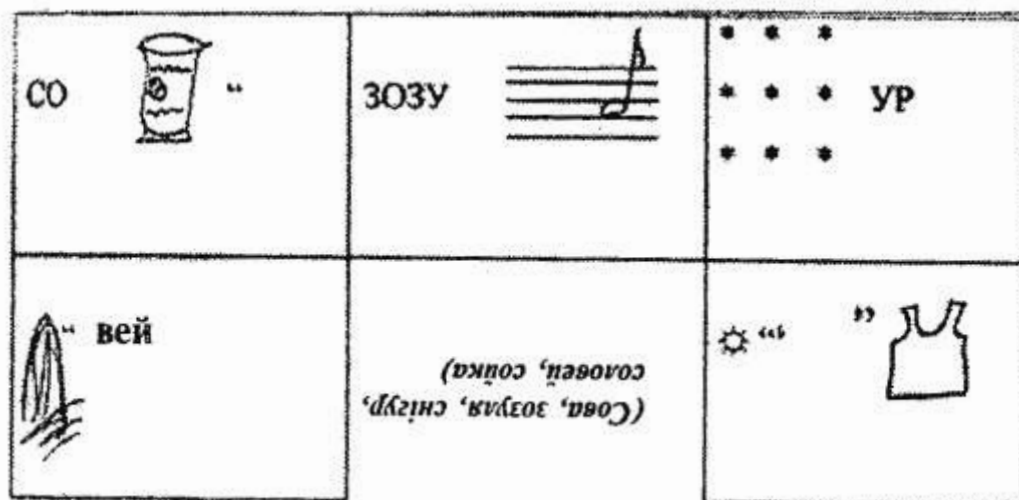
Подорож колобка закінчилась дуже швидко, і він познайомився з декількома тваринами. До якої групи належать ці тварини?

- Які звірі живуть у лісі?
- А які звірі проживають у нашому Лазарівському лісі?
- Яке значення має ліс для життя тварин? (*Корм, житло*).

Тварини живуть в лісі. Пристосовуються до життя (*зabarвлення, будова кінцівок, місце проживання*).

3. Звучить запис «Голоси птахів».

Відгадування ребусів. (Відгадки поміщаються у лісовий куточок).

- Кого з пташок називають санітаром лісу?

Тук-тук-тук! Так-так-так!

І комаха, і черв'як,

І личинка – біла стінка,

І жучок-короїд

Мій сніданок, мій обід. (*Дятел*)

Зачитування учнями рефератів «Птахи нашого краю».

Прослуховування легенд про дятла, зозулю, снігура.

Легенда про дятла

Одного разу бідний чоловік пішов на Великдень до лісу зрубати дерево. Тільки він почав рубати, як до нього підійшов старий дід і сказав: "Не рубай дерево. Иди додому. В тебе буде достатньо грошей, щоб купити дрова і жити без злиднів". Чоловік так і зробив. Жив він добре, але наступного року він подумав: "Піду до того дерева попрошу ще грошей". Прийшов чоловік до лісу і почав рубати дерево. Тут і з'явився старий дід, він зрозумів, що чоловіка до лісу привела жадібність. Тоді дідусь мовив: "За твою жадібність перетворю тебе на птаха, стукай все життя по деревах". Так з'явився дятел.

Легенда про снігура

Жила на світі маленька сіренька пташка, яка хотіла мати червоне пір'ячко на грудях. До кого вона не зверталася за допомогою, до яких хитрощів не вдавалася, але пір'ячко залишалось сірим. Одного разу в Єрусалимі вона почула гомін. На страту вели трьох людей, їх розіп'яли на хресті, а на одного з них наділи терновий вінок. Колючка тернового вінця впилася нещасному в чоло. А то був не звичайний чоловік, а син Божий — Ісус. Забарвила пташка груди кров'ю, і залишився цей колір їй назавжди. Так з'явився снігур.

Легенда про зозулю

Жив хижий птах Кук. Він з'їв майже всіх пташок, що жили поблизу. Ті, що залишилися, вирішили втекти, прирікши цим Кука на голодну смерть. Пройшов деякий час, птахи зібрались і вирішили послати ластівку у розвідку. Кук лежав знесилений, але коли до нього підлетіла ластівка, він схопив її за хвіст. Ластівка втекла, але з тих пір у неї роздвоєний хвостик. Через деякий час у розвідку полетіла зозуля. Вона сіла неподалік від Кука. Він лежав нерухомо. Зозуля почала його кликати: "Ку-ку; ку-ку". І з того часу зозуля все кличе: "Ку-ку".

Керівник: Хто не живе в лісі з названих персонажів?

4. Музика. В ефірі пісня "Ой, є в лісі калина".

5. Бесіда з елементами розповіді про значення лісів у природі й житті людини.

- Яке значення лісів у природі?
- Що дають ліси людям?
- Що роблять люди для примноження і збереження лісу?

6. Передача "Ситуація". Повідомлення-інсценізація.

1-й учень.

Є зорі небесні — веселі й сумні.
Вони пустотливі, наївні, як діти.
Як знаєте ви, що є зорі й земні —
Чарівні, звабливі, замріяні квіти...

2-й учень.

Ми часто шукаємо зірку з небес,
Щоб звирити тихо таємне бажання.
А квітку весняну – це чудо з чудес,
Зриваєш безжально, стоптавши вагання.

3-й учень.

А їм первоцвітам, й мороз не страшний,
В снігах розкошує привітна родина.
В них ворог один – здичавілий, страшний –
Байдужа, безлика і хитра людина.

*Лине тривожна музика. З'являється горе "заготівельник" первоцвітів,
нав'ючений корзинками, сумками. Сідає на пеньок, витирає піт з обличчя. Починає
перебирати первоцвіти, милуючись.*

Браконьєр. Притомився поки крав оцей товар. Природа щедра! Не полінуйся
– і візьми. Ох і добрячий нині, бач, навар! *(Перебирає квіти)*

Ось підсніжничок біленький!

О, цикламен! Душа весни!!!

А ось пролісок синенький!!!

Диви! Рястик запашненький!!!

Скільки ж грошей!

Гривні, гривні, гривночки мої,

Мій омріяний навар *(дивиться на годинника)*

Побіжу чимдуж до міста,

Бо ж вирує вже базар!

(Збирається і біжить).

Читаються слова під звуки музики

Нащо ж йому весна крилата,

Яку він підло обікрав?

Хіба душа в нього багата,

Коли красу розпанахав?

З легенд прийшли всі первоцвіти.

Вони в легендах і живуть.

Весняні зорі — ці перші квіти

У ваших душах хай цвітуть.

Аналіз ситуації

Кількість людей на Землі зростає, а отже зростає потреба в рослинах. З усіх живих істот рослини найбільш беззахисні. Вони не можуть втекти від пожежі чи зловмисників, які їх нищать.

У світі під загрозою зникнення перебуває більше 200 видів зникаючих рослин, серед них і підсніжник. Усі зникаючі рослини занесені до Червоної Книги України.

VI. Узагальнення і систематизація знань

Тестування

1. Ліс – це...

- а) тварини;
- б) рослини;
- в) тварини і рослини.

2. Тварин, які мають 3 пари ніг, називають...

- а) звірами;
- б) комахами;
- в) птахами.

3. Куди зайцю бігти зручніше?

- а) вгору (передні короткі, задні довгі ноги);
- б) з гори.

4. Лисиця – це...

- а) всеїдна тварина;
- б) травоїдна;
- в) хижа.

5. Що спричиняє відліт птахів:

- а) холод;
- б) нестача їжі.

Робота з прислів'ями та приказками.

– Про що йдеться у приказках? Чому так говорять?

Ліс – природне багатство.

Ліс зрубаєш – горя зазнаєш.

Ліс і вода – брат і сестра.

Ліс не школа, а всіх навчає.

Ліс чарує, та не кожен його шанує,

Повітря в лісі – найкращі ліки.

VII. Підсумок заняття

– Що нового дізналися на занятті?

– Що таке ліс?

Керівник:

За відповіді ваші спасибі вам, діти.

Прийшов час заняття завершити.

Сьогодні ми продовжили

Рідний край вивчати.

Як підсумок, можу

Одне лиш сказати:

Зробили багато –

Знання будете мати.

Я хочу, щоб завжди

Цвіло наше місто,

Щоб цвітом повнилися сади,

Криниці чистої води,

Щоб зеленіли луки й ліс,

І жайвір сонячний приніс

У цей весняний світлий день

Найкращу із своїх пісень.

VIII. Домашнє завдання

Заповнити таблицю в зошиті.

Студія "Цей цікавий загадковий світ" прощається з вами.